

LEKCE DO VÝUKY TAKÉ JÁ TVOŘÍM SVĚT

Časová náročnost: 45 minut

Věk: 12 let a více

Předměty: zeměpis, občanská výchova

Pomůcky: papíry, post-it papírky, velká mapa světa, fixy, postery apod.

Přílohy: tabulka činností

Anotace: Žáci díky lekci prozkoumají své každodenní zvyky a zjistí, jak jsou jejich životy propojeny s lidmi po celém světě. Lekce může sloužit jako úvod k dalšímu zkoumání témat, jako je globální propojenost a vzájemná závislost, konzumerismus, sociální spravedlnost, lidská práva, atd.

Cíl: Žák/žákyně pozná a vybere příklady propojenosti světa, najde souvislosti mezi propojeností světa a svým každodenním životem.

POSTUP

→ Evokace (10 minut)

Sedneme si se žáky kolem mapy (nejlépe do kruhu) a vyzveme je, ať se zamyslí nad jednou zemí na světě, ke které mají nějaký vztah (může se jednat o libovolný příklad: navštívil/a jsem danou zemi, chtěl/a bych se tam podívat, znepokojuje mě apod.). Žáci mohou na mapu udělat k dané zemi značku (například za pomoci post-it papírků, případně můžeme využít interaktivní tabuli). Žáci si v kruhu nasdílí důvod svého výběru. Při větším počtu žáků můžeme sdílení výběru země udělat v menších skupinkách, nechat sdílení dobrovolné, apod.

→ Uvědomění (20 minut)

Pokud žáci sedí v kruhu, vyzveme je, aby se posadili obličejem ven z kruhu. Rozdáme papíry (viz příloha) a požádáme je, aby se zamysleli nad svým denním režimem (co obvykle dělají od chvíle, kdy se probudí, až do chvíle, kdy jdou spát). Po minutě nebo dvou je požádáme, aby si napsali 3 činnosti, které pravidelně každý den dělají (například čištění zubů, pití čaje, procházka).

U každé činnosti pak necháme žáky napsat 3 předměty, které k dané činnosti potřebují (například zubní pastu, vodu, ručník). V dalším kroku by se měli žáci zamyslet nad tím, kde byly tyto předměty vyrobeny (ve které zemi nebo regionu světa byly vyrobeny). Názvy těchto zemí/oblastí by měli napsat na lepicí papírky (jedna země/oblast na poznámku). Nejlépe píšeme na jinak barevný post-it než v evokaci, případně používáme jinou značku.

Umístíme velkou mapu do středu kruhu (pokud je možno, použijeme tu na které máme lepicí papírky z evokační části). Žáci se nyní otočí čelem do kruhu. Vyzveme každého z nich, aby představil jednu nebo více činností, které napsal na papír, a vysvětlil ostatním, jaké předměty potřebuje k vykonávání těchto činností.

Požádáme je, aby představili země/regiony, ve kterých byly (nebo by mohly být) tyto předměty vyrobeny, a nalepili poznámky na mapu.

Zeptáme se, zda-li štítek „made in“ skutečně znamená, že bylo dané zboží vyrobeno v uvedené zemi. Necháme žáky, aby se zamysleli nad tím, odkud se

vzaly suroviny pro tyto předměty (například bavlna na oblečení, pšenice na chleba, koltan na mobilní telefony). Mohou tyto země také napsat na lepicí papírky a přidat na mapu.

→ Metodické tipy

Žáci mohou zmínit aktivity, pro které není nic potřeba, jako je procházka venku. Zmíníme, že i při té je zapotřebí oblečení, boty apod.

Je velká pravděpodobnost, že žáci na mapě zaznačí mnoho zemí globálního jihu. Pokud žáci nebudou schopni určit odkud dané věci pocházejí, je možné si pomoci vyhledáním na internetu – největší vývozce, dovozce do ČR apod.

Pokud máme více než 45 minut je možné k této části přidat video či článek, který se věnuje původu věcí. Například 8minutová videa z projektu „The story of stuff“ – plasty, kosmetika, balená voda (<https://www.youtube.com/@StoryofStuff>, v angličtině), 20minutové video Příběh věcí (<https://www.youtube.com/watch?v=i1HRbDrWAX4&t=163s>, česky), Příběh bot (<https://www.pribehbot.cz/>, česky).

→ Reflexe (15 minut)

Požádáme žáky, aby se zamysleli nad tím, jestli podle nich nyní mají vztah i k jiné zemi, než kterou zmínili na začátku (případně jestli si o zemi zmíněné v evokaci rozšířili informace). Požádáme žáky, aby tento nový vztah zkusili graficky znázornit. Necháme žákům kreativní volbu – mohou si vytvořit pojmovou mapu, klasickou mapu, komiksový obrázek atd. Žáci se v grafickém zpracování mohou zamyslet nad globálními propojeními a vzájemnými závislostmi, jaké vazby mohou mít s lidmi v různých částech světa, jak vypadají místa, kde dané předměty vznikají, jak mohou působit na životní prostředí...

Výstupy a obrázky si nasdílíme, nejlépe vystavíme ve třídě.

Pokud se nechceme pouštět do výtvarné reflexe, můžeme použít metodu nedokončených vět, dát žákům na výběr, nebo zkombinovat obě varianty.

→ Příklady nedokončených vět:

- *Na vztahu k této zemi se mi líbí ...*
- *Vztah k této zemi mi přináší ...*
- *Vztah k této zemi mi bere ...*
- *Na vztahu k této zemi se mi nelíbí ...*
- *Na tomto vztahu bych chtěl/a změnit ...*

→ Rozšiřující informace

Pro mladší žáky lze využít lekce Krtkovy nové kalhotky z publikace Učíme v souvislostech na 1. stupni ZŠ.

K tématu propojenosti světa lze využít 4 lekce z publikace Globální témata napříč předměty.

Lekce je možné najít na www.arpok.cz, sekce Publikace – ke stažení, 1. stupeň ZŠ a 2. stupeň ZŠ.

Zdroj: Z původní lekce slovinské organizace HUMANITAS upravil ARPOK, o.p.s.